

Onderwijsvisitatie Rechten

Een onderzoek naar de kwaliteit van de master in het notariaat van de Universiteit Gent

30 mei 2016

Woord vooraf

Dit rapport behandelt de master in het notariaat aan de Universiteit Gent. Deelcommissie 1 van de visitatiecommissie rechten bezocht deze opleiding van 14 tot en met 17 oktober 2014.

De visitatiecommissie beoordeelt de opleiding aan de hand van de drie generieke kwaliteitswaarborgen uit het VLUHR-beoordelingskader. Dit kader is afgestemd op de accreditatievereisten zoals gehanteerd door de NVAO. Voor elke generieke kwaliteitswaarborg geeft de commissie een gewogen en gemotiveerd oordeel op een vierpuntenschaal: onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Bij de beoordeling van de generieke kwaliteitswaarborgen betekent het concept 'basiskwaliteit' dat de generieke kwaliteitswaarborg aanwezig is en de opleiding - of een opleidingsvariant - voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een bachelor- of masteropleiding in het hoger onderwijs. De score voldoende wijst er op dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit en een acceptabel niveau vertoont voor de generieke kwaliteitswaarborg. Indien de opleiding goed scoort dan overstijgt ze systematisch de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg. Bij een score excellent steekt de opleiding ver uit boven de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg en geldt ze hierbij als een (inter)nationaal voorbeeld. De score onvoldoende getuigt dan weer dat de generieke kwaliteitswaarborg onvoldoende aanwezig is.

De oordelen worden onderbouwd met feiten en analyses. De commissie heeft inzichtelijk gemaakt hoe zij tot haar oordeel is gekomen. De commissie geeft ook een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel aan de hand van dezelfde vierpuntenschaal. De oordelen en aanbevelingen hebben betrekking op de opleiding met alle daaronder ressorterende varianten, tenzij anders vermeld.

De commissie beoordeelt de kwaliteit van de opleiding zoals zij die heeft vastgesteld op het moment van het visitatiebezoek. De commissie heeft zich bij haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport en de informatie die voortkwam uit de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de lesgevers, de studenten, de alumni, vertegenwoordigers van het werkveld en de verantwoordelijken op opleidingsniveau voor interne kwaliteitszorg, internationalisering en studiebegeleiding. De commissie heeft ook het studiemateriaal, de afstudeerwerken en de examenvragen bestudeerd. Tevens is door de commissie een bezoek gebracht aan de opleidingsspecifieke faciliteiten, zoals de leslokalen en de bibliotheek.

Naast het oordeel formuleert de visitatiecommissie in het rapport aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief. Op die manier wenst de commissie bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering van de opleiding. De aanbevelingen zijn opgenomen bij de respectieve generieke kwaliteitswaarborgen. Aan het eind van het rapport is een overzicht opgenomen van verbeter suggesties.

De opleiding master in het notariaat wordt ingericht door de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Gent en gestuurd door een eigen opleidingscommissie. Het aantal studenten dat de opleiding aanvangt, is in de voorbije jaren bijna verdubbeld, van 40 trajectstarters in 2007-2008 naar 71 in 2011-2012.

Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau

De commissie beoordeelt het beoogd eindniveau van de master in het notariaat als voldoende

De masteropleiding notariaat heeft tot doel juristen de wetenschappelijke kennis, inzichten en vaardigheden bij te brengen die vereist zijn met het oog op de uitoefening van de functie van kandidaat-notaris en het ambt van notaris, notaris-titularis of geassocieerd notaris.

De onderwijsvisie van de opleiding omvat vijf krachtlijnen: overdracht van en verwerving van een grondige wetenschappelijke kennis betreffende de voor de notariële praktijk relevante rechtstakken, integratie van de verschillende rechtstakken die voor de notariële praktijk relevant zijn, voorbereiding op het opstellen van notariële akten en onderhandse akten die behoren tot de notariële praktijk, het verder verfijnen van de schriftelijke en mondelinge vaardigheden, het opleiden tot zelfstandige, kritische en creatieve juristen, die zich bewust zijn van hun rol in de maatschappij. De commissie acht de onderwijsvisie helder en transparant uitgewerkt.

De onderwijsvisie werd verder vertaald naar 5 competentiegebieden, die universiteitsbreed zijn maar opleidingsspecifiek worden ingevuld. Deze gebieden tonen een link met de onderwijsvisie. De commissie heeft de competenties met aandacht bestudeerd en meent dat deze qua inhoud in overeenstemming zijn met het domeinspecifiek leerresultatenkader en qua niveau en oriëntatie met het Vlaams kwalificatieraamwerk. Opvallend is dat kennis verwerven en vertalen naar parate kennis een prominente rol inneemt in de onderwijsvisie. De aandacht voor praktijkvaardigheden komt hierdoor wat op de achtergrond, al konden de opleidingsverantwoordelijken en de docenten de commissie overtuigen dat praktijkvaardigheden (DLR 3 - zelfstandig opstellen en redigeren van akten) als een expliciete doelstelling naar voren komt. Verder zouden naar de mening van de commissie ook ADR-elementen en regionale materies een sterkere nadruk in de doelen moeten krijgen.

Verder toont de opleiding, net zoals de andere Vlaamse notariaatsopleidingen een grote aandacht voor privaatrecht. De commissie vindt dat de leerresultaten hier goed op zijn afgestemd, maar dat de aandacht voor privaatrecht niet expliciet wordt uitgespeeld in het kader van studentenwerving.

De opleiding is voldoende afgestemd op de wensen en verwachtingen van het vakgebied en het werkveld. De lesgevers in de opleiding zijn vaak tegelijk notaris of notarieel jurist met een goede kijk op de verwachtingen van het werkveld en het vakgebied. Een benchmark van de leerresultaten van de opleiding vond evenwel nog niet plaats.

Het diploma van Master in het Notariaat heeft verder civiel effect gezien het een vereiste is om toegelaten te worden tot de notariële stage die op haar beurt een vereiste is om te kunnen deelnemen aan een nationaal vergelijkend examen om tot kandidaat-notaris benoemd te worden.

De commissie beoordeelt generieke kwaliteitswaarborg 1 - het beoogd eindniveau - als voldoende. De leerresultaten komen overeen met het domeinspecifieke leerresultatenkader en afstemming met het werkveld heeft plaatsgehad.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces

De commissie beoordeelt het onderwijsproces van de master in het notariaat als voldoende.

Het programma telt 60 studiepunten en bestaat uit uitsluitend verplichte opleidingsonderdelen. Het programma omvat 9 semesteropleidingsonderdelen, 1 jaarvak (10 stp) en de masterproef (15stp). De opleiding richt geen stage in. De studenten hebben evenwel de mogelijkheid om op eigen initiatief een stage uit te voeren. Deze aanpak wordt dan wel door de opleiding ondersteund, bijvoorbeeld door de lessen te groeperen op drie dagen. Op basis van de gesprekken met de studenten stelt de commissie vast dat niet zo veel studenten vrijwillig een stage aanvaatten. De studenten die er wel voor opteren doen dit om de dagdagelijkse activiteiten van het notariskantoor te leren kennen.

De commissie heeft de leerinhouden van het programma aandachtig bestudeerd en meent dat deze in overeenstemming zijn met de beoogde leerresultaten. De opbouw van het programma is goed doordacht waarbij de theoretische component van de inhoud wordt bijgebracht in de kernvakken, de praktische vaardigheden worden aangeleerd in het jaarvak 'opstellen van akten'. Het pakket opleidingsonderdelen is coherent, samenhangend en bovendien vakoverschrijdend. Alle domeinen van het notarieel recht komen in voldoende mate aan bod. Het programma is zeer academisch opgevat en niet uitsluitend afgestemd op de notariële stage.

Zoals gezegd, richt de opleiding geen stage in. De opleidings-verantwoordelijken zijn van mening dat de concrete praktische vaardigheden tijdens de verplichte driejarige stage na de opleiding kunnen worden aangeleerd en dat het belangrijker is dat de afgestudeerde Masters in het Notariaat beschikken over een grondige kennis van, en een diepgaand inzicht in de voor het beroep relevante rechtsdomeinen. Dit maakt dat er over gewaakt moet worden dat het zelfstandig opstellen en redigeren van akten (DLR 3) in voldoende mate moet ingebed zijn in het programma. Dit blijkt volgens de commissie op basis van de leerinhouden het geval. In het opleidingsonderdeel 'opstellen van akten' en in mindere mate in 'notarieel burgerlijk recht' maken de studenten naar de mening van de commissie immers voldoende kennis met het zelfstandig opstellen en redigeren van een akte.

In het opleidingsonderdeel 'opstellen van akten' komen de praktische vaardigheden aan bod, ook geldt dit opleidingsonderdeel als overkoepelend voor alle andere opleidingsonderdelen. Het opleidingsonderdeel wordt immers op jaarbasis ingericht en de behandelde aspecten tonen referenties naar de andere opleidingsonderdelen. De vakoverschrijdende aspecten die hiermee gepaard gaan zijn naar het oordeel van de commissie mooi uitgewerkt. De commissie kon op basis van de gesprekken met docenten bovendien vaststellen dat de afstemming tussen de docenten van 'opstellen van akten' en de andere docenten prima verloopt. Ook voor het vastleggen van andere topics in de verschillende opleidingsonderdelen is er voldoende overleg tussen de docenten. De commissie wenst hierbij wel één opmerking te plaatsen: de studenten vonden bij aanvang van de opleiding de programmaopbouw niet geheel helder. De structuur met de vakoverschrijdende aanpak werd pas gaandeweg het programma duidelijk. Dit kan naar het oordeel van de commissie opgelost worden met communicatie naar de studenten.

Verder met betrekking tot de leerinhouden doet de commissie enkele suggesties om deze te versterken. Zo acht de commissie het belangrijk dat ook de gewestelijke dimensie en materies andere dan belastingen in het kader van successie- en registratierechten een nog sterkere plaats krijgen in het curriculum. Ook voor wat betreft elementen van onderhandelen, bemiddelen en conflictbeheersing zou het zinvol zijn deze transversaal in het programma aan bod te laten komen. Ten slotte zou ook het aanwenden van digitale toepassingen die algemeen gangbaar zijn in het notariaat in het opleidingsonderdeel 'notarieel boekhouden' een opportuniteit zijn die verder moet worden aangeboord. Studenten zouden de gehanteerde digitale modellen moeten kunnen opstellen of op zijn minst kritisch kunnen controleren.

De masterproef telt 15 studiepunten. De masterproef is opgevat als een werkstuk waarin de student aantoont de vaardigheid te hebben om een rechtswetenschappelijke tekst te schrijven. Bovendien heeft de Masterproef tot doel de mondelinge capaciteiten van de notariële jurist verder te ontwikkelen, met name zijn vermogen

om argumentaties en oplossingen voor complexe juridische problemen toe te lichten en te verdedigen. Dit gebeurt in de mondelinge verdediging van de masterproef en beantwoording van vragen rond het behandelde onderwerp. Verder lichten de opleidingsverantwoordelijken tijdens het bezoek toe dat ze er naar streven om de masterproef op een publiceerbaar niveau te brengen. De commissie meent dat de doelstellingen van de masterproef ambitieus zijn, qua inhoud en omvang. Uiteraard acht zij dit positief, maar stelt ze zich de vraag of dit wenselijk is voor alle studenten in de opleiding. De commissie denkt dan ook dat het zinvol zou zijn om te differentiëren in opdrachten.

De begeleiding van de masterproef gebeurt door de promotoren en hun assistenten. De studenten gaven aan dat de begeleiding bij de masterproef wisselend, maar over het algemeen redelijk was. Tussentijdse begeleiding en feedback geschiedt wel pas vanaf het moment dat de student er naar komt vragen. Wellicht komt dit door de werkdruk van het personeel dat hiervoor te weinig capaciteit kan worden vrijgemaakt. De commissie beveelt aan hier een oplossing voor uit te werken. Enkele suggesties hieromtrent zijn om docenten en assistenten uit het privaatrecht in te zetten bij de begeleiding van de masterproef of tutores uit de praktijk aantrekken om de begeleiding te ondersteunen. Dit laatste kan evenwel enkel indien de opleiding garanties kan inbouwen over de kwaliteit van de tutores en de eindverantwoordelijkheid niet geheel aan hen toewijst. Ook een andere invulling van de masterproef kan bijdragen tot het verlichten van het capaciteitsprobleem.

De academische opvatting van de masterproef maakt dat de studenten dit opleidingsonderdeel en bij uitbreiding de gehele opleiding als zwaar ervaren en naar alle waarschijnlijkheid er ook meer tijd in investeren dan begroot. De studietijd van de andere opleidingsonderdelen lijkt op orde, althans op basis van kwalitatieve bevragingen door de commissie aan de studenten.

De studiebegeleiding binnen de opleiding verloopt adequaat. Er wordt een grote verantwoordelijkheid naar de student doorgeschoven, aangezien de opleiding argumenteert dat het gaat om mature studenten, die reeds een masterdiploma hebben en vaak al een tijd werkzaam zijn. Verder wordt er specifieke ondersteuning geboden aan de studenten die praktische vragen hebben. De docenten en assistenten zijn bovendien zeer aanspreekbaar.

De meeste lessen worden gedoceerd aan de hand van een hoorcollege met voldoende interactiviteit. Dit is ook mogelijk gelet op de beperkte groep (60 studenten) waar wordt les aangegeven. De hoorcolleges blijven theoretisch van aard, nochtans worden er voorbeelden uit de praktijk ingebracht. Activerend onderwijs wordt door de commissie echter wel meer aangemoedigd. In het opleidingsonderdeel 'opstellen van akten' wordt zeer interactief en activerend gewerkt. De lessen worden zoveel mogelijk geclusterd om ook de studenten die de opleiding deeltijds volgen in de mogelijkheid te stellen aanwezig te zijn. De commissie acht dit positief, want zo wordt ook de vrijwillige stage bevorderd. Sommige opleidingsonderdelen omvatten ook een werkcollege, al dan niet geïntegreerd in het hoorcollege. Tijdens de werkcolleges werken de studenten aan opdrachten en krijgen ze daarna feedback door de assistent. De commissie staat positief tegenover deze werkwijze en heeft kunnen vaststellen dat de afstemming tussen de docent en de assistent goed verloopt.

Het cursusmateriaal in de opleiding is divers van aard. Een aantal syllabi zijn uitdagend en zeer mooi opgebouwd met oefeningen en voorbeeldvragen. Enkele andere verdienen verdere aandacht. Met betrekking tot het opleidingsonderdeel 'opstellen van akten' gaven de studenten aan dat het materiaal hiervan niet altijd even overzichtelijk was en het niet altijd duidelijk was welke aspecten als leerstof worden beschouwd. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat het materieel zeer uitgebreid is. De commissie vraagt dit aspect te verbeteren.

Het docententeam is deskundig en samengesteld met profielen uit het academisch milieu en de praktijk (notarissen). De commissie heeft lof voor deze samenstelling. Ook is er een sterke teamgeest aanwezig bij de docenten. De vakinhoudelijke deskundigheid van de docenten is bovendien goed. De docenten zijn experts in hun vakgebied en combineren onderzoeksexpertise met praktijkervaring. De onderwijsdeskundigheid verdient echter nog meer aandacht: niet alle docenten zijn immers geneigd om zich verder onderwijskundig te professionaliseren. Dit laatste acht de commissie belangrijk met het oog op gebruik van innovatieve onderwijsvormen zoals video-opnames.

De commissie meent verder dat het team voldoende uitgebreid is om kwalitatief onderwijs te verzorgen, zowel in de meer theoretische als in de meer praktische opleidingsonderdelen. Voor deze laatste groep kan de opleiding bovendien rekenen op de ondersteuning door assistenten. De werkwijze die wordt gehanteerd tijdens

het opleidingsonderdeel 'opstellen van akten', specifiek voor vaardigheden, is volgens de commissie goed en draagt bij aan de ontwikkeling van de praktische vaardigheden van de student. Niettemin vraagt de commissie waakzaamheid omtrent de grootte van de groep studenten waaraan les wordt gegeven. Een te grote groep zal het leerproces immers niet bevorderen, zeker niet indien de studentenpopulatie de volgende jaren blijft stijgen.

De voorzieningen waar de opleiding op kan rekenen zijn goed, zo stelt de commissie. De opleiding is gehuisvest in moderne en aantrekkelijke gebouwen. De opleiding kan beschikken over een zeer ruime vakbibliotheek en een groot aanbod aan digitale tijdschriften en naslagwerken.

De systematiek van kwaliteitszorg binnen de opleiding is in orde. De Commissie Kwaliteitszorg Onderwijs (CKO), de opleidingscommissie (OC) en de faculteitsraad hebben elk duidelijk afgebakende bevoegdheden. De meeste initiatieven in het kader van de implementatie van verbetermaatregelen worden genomen in de schoot van de CKO of de OC. De verbetermaatregelen worden genomen op basis van input uit zowel formele als informele evaluaties. Sterk punt vindt de commissie de periodieke enquêtes die worden aangevuld met focusgroepgesprekken met studenten. Ook werden de verbeter suggesties na de vorige visitatie systematisch onder de loep genomen en indien wenselijk geïmplementeerd. Het viel de commissie verder ten positieve op dat tijdens de gesprekken de antwoorden van de opleidingsverantwoordelijken en de docenten telkens aangestuurd werden vanuit de visie van de opleiding. Dit wijst volgens de commissie op het feit dat er binnen de opleiding veel wordt overlegd en dat de opleidingsverantwoordelijken er in slagen om de visie over te brengen naar de andere docenten, alsook deze te implementeren in het programma. Langs de andere kant rekent de commissie er wel op dat de opleiding zich niet te veel afhankelijk opstelt van externe factoren zoals de grote instroom, met betrekking tot het capaciteitsprobleem bij de masterproefbegeleiding, en de decretale bepalingen inzake de masterproef. Op dit vlak zijn wel degelijk innovatieve oplossingen te bedenken.

Het modeltraject van de opleiding is één jaar dagonderwijs. De mogelijkheid wordt geboden om de studie te spreiden over 1,5 of 2 jaar. De studenten halen het diploma over het algemeen op 1 jaar (86.7% in 2011-2012), al maken enkele studenten gebruik van de mogelijkheid om de opleiding te spreiden over 1,5 of 2 jaar. Hierbij gaat het in 2011-2012 om 10% van de studenten die een tweede jaar nodig hebben en 1.7% van de studenten die een 3e jaar nodig hebben.

De commissie concludeert dat generieke kwaliteitswaarborg 2 - het onderwijsproces de studenten in staat stelt om het beoogde eindniveau te realiseren. De opleiding kan rekenen op voldoende personeel en bestaat uit een coherent pakket opleidingsonderdelen. De voorzieningen zijn eveneens op orde. Dit alles maakt dat de studenten terecht komen in een samenhangende leeromgeving.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerde eindniveau

De commissie beoordeelt het gerealiseerde eindniveau van de master in het notariaat als goed.

Het toetsbeleid van de opleiding wordt ontwikkeld en bewaakt door de OC. De opleiding besliste om geen aparte 'toetscommissie' te installeren, omdat ze van mening is dat verschillende deelaspecten van het onderwijsbeleid en de daaraan verbonden interne kwaliteitszorg niet los van elkaar kunnen worden opgevolgd. De opleiding streeft er naar kennis, inzichten en vaardigheden te meten, waarover de studenten volgens de opleidingscompetenties zouden moeten beschikken na afloop van het opleidingsonderdeel. Alle opleidingscompetenties worden in ten minste twee opleidingsonderdelen getoetst. Daarnaast waakt de opleiding over de inzet van gedifferentieerde evaluatievormen. Examens met enkel meerkeuzevragen worden zoveel mogelijk geweerd, terwijl mondelinge examens dan weer een goede kans bieden om het vakoverschrijdend inzicht te toetsen.

In de toetspraktijk wordt effectief gewerkt met een variatie aan toetsvormen, die naar het oordeel van de commissie prima aansluiten bij de beoogde leerresultaten. Zowel mondelinge als schriftelijke examens kennen een plaats, als ook meerkeuzeexamens, open-boekexamen, groepswerk, vaardigheidstesten, individuele werkstukken en presentaties. Enkele mondelinge examens gebeuren zonder schriftelijke voorbereiding, wat volgens de commissie niet steeds zinvol is. Na het examen kunnen de studenten feedback krijgen. Daarnaast wordt er ook formatief getoetst, zoals op de medewerking van de studenten in de les. Het aandeel hiervan blijft echter onduidelijk. Ook de transparantie van de toetsing lijkt op orde, al gaven enkele studenten aan niet te weten hoe papers en andere werkstukken worden beoordeeld. De CKO controleert de kwaliteit van de toetsing. Zij analyseert de toetspraktijk van de opleiding op regelmatige basis en formuleert adviezen aan de OC. De commissie acht deze intentie positief, maar stelde in de gesprekken vast dat de focus van de CKO eerder op de bachelor-en masteropleiding in de rechten, dan op de master notariaat ligt. Wel ziet de commissie nog ruimte tot verbetering, bijvoorbeeld door het meer systematisch gebruik maken van toetsmatrijzen. Het gebruik van verbeterleutels acht de commissie essentieel in het kader van betrouwbare toetsing.

Het schriftelijke en het mondelinge deel van de masterproef worden als één enkel opleidingsonderdeel beoordeeld door de jury. De studenten gaven aan dat de beoordeling van de masterproef transparant en helder verloopt.

De commissie concludeert dus dat de wijze van examineren en beoordelen valide, betrouwbaar en transparant verloopt.

De commissie heeft voorafgaand en tijdens het visitatiebezoek een aantal masterproeven ingekeken. Deze zijn volgens de commissie gebaseerd op wetenschappelijke onderzoek en literatuur. De masterproeven bevatten volgens de commissie een duidelijk afgebakende onderzoeksvraag en methodologie. Een belangrijke garantie voor het wetenschappelijk niveau van de masterproef ligt in het vereiste dat deze het niveau moet hebben van een publicatie in een nationaal of internationaal tijdschrift. Sommige masterproeven worden nadien ook daadwerkelijk gepubliceerd. Zoals de commissie reeds aanhaalde (zie GKW 2) meent ze dat dit een ambitieuze doelstelling is die misschien niet voor elke student even wenselijk of relevant is. Meer differentiatie in opdrachten valt dus te overwegen.

De alumni en het werkveld gaven aan tevreden te zijn met de opleiding. Alle afgestudeerden gaven aan snel werk te vinden. Het ontbreken van een stage doet hier dus geen afbreuk aan. Ook het werkveld bekijkt de stage niet als essentieel. De afwezigheid van stage belet evenwel voor de student om de sfeer aan te voelen in het notariaat, wat voor de latere beroepskeuze belangrijk is.

De commissie heeft de rendementscijfers van de opleiding aandachtig bestudeerd en meent dat deze op orde zijn. In 2011-2012 lag het studierendement van de opleiding op 89.1%. De drop-out is laag.

De commissie concludeert dat het gerealiseerde eindniveau de basiskwaliteit systematisch overstijgt. Daarom kent de commissie de score goed toe. Ondanks enkele opmerkingen van de commissie, hanteert de opleiding

een valide, betrouwbare en transparante wijze van toetsen. De inzetbaarheid van de alumni is goed en de rendementen zijn hoog. Het onderwijsproces stelt de studenten immers in staat om de beoogde leerresultaten op een hoog niveau te realiseren. Dit uit zicht in de goede kwaliteit van de masterproeven.

Integraal eindoordeel van de commissie

Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau	V
Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces	V
Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerd eindniveau	G

Vermits generieke kwaliteitswaarborg 1 als voldoende wordt beoordeeld, generieke kwaliteitswaarborg 2 als voldoende en generieke kwaliteitswaarborg 3 als goed, is het eindoordeel van de master in het notariaat, conform de beslisregels, voldoende.

Samenvatting van de aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief

Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau

- Expliciteer de aandacht voor praktijkvaardigheden.
- Toon meer aandacht voor bemiddeling en de gewestelijke dimensie.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces

- Verhelder de programmaopbouw naar de studenten.
- Breng studenten in contact met het kritisch toepassen van digitale toepassingen.
- Denk na over een andere invulling van de masterproef.
- Uniformiseer de begeleiding van de masterproef en denk na over differentiatie van de masterproef .
- Professionaliseer de docenten onderwijskundig.
- Introduceer meer activerend en innoverend onderwijs.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerd eindniveau

- Ga verder met de ontwikkeling en de implementatie van het toetsbeleid.